

**ЮРИЙ ДАЧЕВ
ПРЕДГОВОР
КАЗАНОВА
НЕПОСТИЖИМАТА СЯНКА**

chitanka.info

Джакомо Казанова умира през 1798 г., а прочутите му мемоари виждат бял свят чак през 1966 година. Разбира се, части от тях са издавани, макар цензурирани или пренаписвани, но, така или иначе, „самоописанието“ на великия любовник става достъпно четиво повече от век и половина след смъртта му. През това време монументалният градеж на мита за Казанова вече е стъпил върху исторически превратности, стремително променящи се нрави и моди и най-вече върху безсмъртното, непроменящо се човешко любопитство. Малко митове могат да се надяват на обезпечено бъдеще, както този за Казанова. Обяснението е толкова просто, че може би е излишно да бъде посочвано — любовните приключения никога няма да спрат да предизвикват любопитство. Струва си обаче да се уточни, че това обяснение не е единственото. Ако Казанова, освен легендарна сексуална мощ, не притежаваше и биография, враснала в политическия и културния живот на Европа, ако не сменяше със зашеметяваща бързина мръсните странноприемници с оперните ложи, затворите с императорските дворци, слугинските стаички със салоните на философи и посланици, за него щяха да се разказват само вицове, които вероятно той щеше да надживее. Казанова, ако използваме един омръзнал ни съвременен израз, живее в „Европа без граници“. Присмива се на Волтер, съветва Екатерина Велика, оплита се в приятелство с граф Калиостро и губи съревнованието с Гьоте за работа при Ваймарския херцог... Това допълнително обяснява защо от всички митове Казанова е понесъл най-много завист. Появата на мемоарите му отново изостря любопитството към него, отваря работа на изследователите му, но не променя едно вече „завършено“ отношение към Казанова, в което се смесват едноразочно възхищение и многопосочна завист. Вече са факт многобройни романи, пиеси, филми, които не пропускат да отбележат колко жалък е краят му в чешкия замък, където Казанова е прибран донякъде по милост. С годините човечеството се учи да се отнася почитателно към гениите, не и към Казанова. Милиони хора не се уморяват да го гледат как обича, как бяга, как пак обича, как пак бяга... Забележителното е, че рядко в това неуморно следене с поглед се появява симпатия. А четенето на мемоарите убеждава, че и приживе всяка стъпка на великия любовник е била следена почти с настървение. Съвременниците му са първите в армията от желаещи да го видят, слушат, съпреживеят подвизите му, да

го оплетат в интриги, да кръстосват пред спалнята му, да доизмислят живота му...

Именно на това „доизмисляне“ противостои книгата на Дерек Паркър. В авторовата позиция няма истерично доказване, че това е единствено верният образ на Казанова. Напротив — като изследовател, добре запознат с фалшификациите, които заедно с легендите правят истината в голяма степен непостижима, Дерек Паркър не настоява, че е успял да почисти вековните наноси върху лицето на прочутия венецианец. Но с изумителния си стремеж към точност, с пределната си овладяност, дори избягване на оценки, той ни представя забележителен животопис на Казанова, в който измислиците са максимално отстранени. Опирайки се най-вече на мемоарите, Дерек Паркър, разбира се, не им се доверява изцяло. Всяка мемоарна книга е белязана от изкушението да се доизмислиш, макар че точно това не е сред изкушенията, примамвали Казанова, дори и в годините, когато любовните му приключения оредяват и е принуден да понася подигравките на прислугата в чешкия замък. Според Дерек Паркър, Казанова, макар и с неизбежните неточности, е коректен в описанието на живота си. Авторът стига до този извод след изследване на огромно количество фактологически материал. Разбира се, тази книга не е сверяване на мемоарите с оцелелите документи, но и в това отношение открива нова черта от образа на Казанова — на почтен в отразяването на собствения си живот автор. Иначе Дерек Паркър сглобява образа на своя герой с амбицията, но и със скепсиса на историк. По тази причина иронията, която очевидно авторът притежава, проблясва рядко на страниците на тази книга, но за сметка на това той успява да ни убеди, че държим в ръцете си книга, която разчита на систематизиран доказателствен материал, а не на авторова фантазия. Точно с това Дерек Паркър успява да отвори вратата за въображението на читателя. Факт е, че Казанова си купува карета, която нарича „Самота“ (Паркър посочва за какви пари и дори каква е равностойността им в днешни английски лири). По-късно Казанова, при поредното си финансово крушение, продава каретата, но това няма никакво значение. По свой избор читателят може да се възхити или присмее на поетичното име, но все едно — от мълчанието на времето вече е изкопчен детайл, който прави образа на Казанова осезаем. Паркър се пази от категорично мнение дали героят му има участие в написването на либретото на

операта „Дон Жуан“, но ясно подчертава, че либретистът на Моцарт и Казанова са били приятели, срещали са се по времето, когато либретото е било създадено, и съществуват две страници с бележки за сцената между Дон Жуан и Командора, изписани с почерка на Казанова. Откриването и подредбата на документалните доказателства има смисъл и дотолкова, доколкото събужда въображението ни за примамливи, макар и недоказуеми хипотези. В това отношение книгата на Дерек Паркър предоставя богати възможности, именно защото е предпазлива на внушения и защитена като доказателства.

Разбира се, и тази книга, както и всички други, няма да „приключат“ пътя на каретата, наречена „Самота“. Той е проправен от човешкото любопитство, което надживява всичко. Авторът е наясно с това. Но сред стотиците автори, пробвали перото си върху живота на Казанова, Дерек Паркър стои с достойнството на изследовател. Струва си да погледнем с него към каретата на Казанова, която, както винаги, избързва напред, оставяйки ни с очи, подлютени от пушилка и завист.

Юрий Дачев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.